

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU NÕUKOGU

PROTOKOLL

Tallinn

PMAN istung 26.06.2014
Algus kell 13.00, lõpp 15.30
Juhatas: Ivari Padar
Protokollis: Ragni Raiste

juuni 2014 nr 7.2-6/3

Võtsid osa: Ivari Padar, Toomas Kevvai, Illar Lemetti, Jaan Kallas, Kalev Kreegipuu, Aavo Mölder, Taavi Ehrpais, Vello Ilves, Kalle Reiter, Martin Repinski, Liia Lust, Mait Klaassen, Kalmer Visnapuu, Kaul Nurm asendaja Leho Verk, Kristjan Piirimäe asendaja Aleksei Lotman.

Puudusid: Ants Noot, Signe Sarah Arro, Aivar Kallas, Indrek Laas, Jaak Läänemets, Tiit Niilo, Kaul Nurm, Kristjan Piirimäe, Tõnu Post, Sirje Potisepp, Tiina Saron, Ivar Sikk, Vahur Vingisaar.

Kutsutud: Mai Talvik, Triin Kraav, Liina Peetsu, Elis Tootsman, Madis Pärtel, Olavi Petron, Katrin Rannik, Reelika Päädam, Kalev Karisalu, Erkki Miller, Toomas Lepplaan, Marii Maiste, Katre Kirt.

Päevakord:

1. Otsetoetuste valikud

PMAN_26_06_2014.p
df

1. Põllumajanduslike otsetoetuste valikud (Triin Kraav).

Ettekanne otsetoetuste rakendamise kohta ning liikmesriigi valikute osas. Ettekanne hõlmas järgmist: otsetoetuste eelarve, otsetoetuste toetusõiguslikke nõuded, minimaalsed tegevused, põllumajandusmaal lubatud mittepõllumajanduslikud tegevused, rohestamise nõuded, lisatoetus noortele põllumajandustootjatele, väiketootjate toetusskeem, tootmisega seotud toetus ja otsetoetuste piiramine (capping). Eesti peab 1. augustiks 2014. a teavitama Euroopa Komisjonile otsused otsetoetuste rakendamise kohta.

L. Lust: kui palju negatiivne loetelu Eestit mõjutab lisaks metsamajandusele?

T. Kraav: ei oska hinnata, kuna kõiki taotlejaid ei ole äriregistrist üle vaadatud. Äriregistris võib tegevusalasid olla rohkem kui 1, siis on raske öelda, kui paljud veel tegelevad muude aladega.

Minimaalne tegevus.

L. Lust: Kui niitmise nõudeks kehtestatakse 20 august, kas siis jäävad alles ka niitmise erisused, nt heinaseemne põldude puhul?

T. Kraav: jah

T. Kevvai: peame olema valmis selleks, et kui niitmise puhul on nõudeks heina ära viimine ja ei toodeta, siis hakatakse heina metsa alla vedelema jätma.

A. Lotman: toetame hekseldamise lõpetamist, kuid ehk on see lõpetamine järsk ja oleks võimalik KOM-ilt saada üleminekuaga?

T. Kraav: üleminekuperioodi kehtestamise võimlust ei ole. Kui hein on ikka juba vaalus, siis peab kokku kogutud hein olema ära veetud.

M. Repinski: samas need, kes ostavad heina kokku, nemad saavad nüüd odavamalt seda osta.

I. Lemetti: hekseldamise keelamisega läheb maa nüüd ehk põllumajanduslikku kasutusse. Kuna nendele, kes niidavad ja koristavad, muutub toetuse saamine raskemaks kuna heinale tuleb leida alternatiiv ning sellega seosed võiks maa liikuda sinna, kus teda kasutatakse tootmiseks.

I. Padar: võib olla oleks mõistlik sisse tuua mingid hektarid, kus hekseldamine ikka oleks lubatud, nt 2 ha? Ja kui põld on suurem, siis ei tohi hekseldada. Suurtootja ei saa sellest midagi.

K. Visnapuu: kuna rohusööjate ja veiste arv kasvab, siis ei tohiks saada probleemiks heina ära vedu, ning peaks toetama hekseldamise keelamist.

J. Kallas: ettepanek nende 6 teema osas täna otsust mitte teha, kuna selleks ei olda valmis. Tuleks järgmiseks nädalaks arutelu kokku leppida. PRIA töötajaid juurde ei võta ning PRIA kontrollib vaid kontrollitavaid nõudeid ja silmas peab pidama ka eelarvet.

I. Padar: arvestada tuleb kõiki ettepanekuid. Kindel on see, et hekseldamine on keelatud, kuid inimliku piiri teemat, kus hekseldada tohiks, peab arutama. Nt 2 ha, 5 ha, kindlasti aga alla 10 ha. Top-upide kohta nii palju, et oleme nende maksmiseks 2015. aastaks taotluse teinud, kuid ei pea tõenäoliseks, seda saada.

K. Kreegipuu: Kas ebasoovitava taimestiku kohta on olemas loetelu ja mis on ulatuslik levik?

T. Kraav: Pujud, putked jne. Universaalset lahendust ulatusliku leviku selgitamiseks ei ole.

Mittepõllumajanduslikud tegevused

A. Mölder: rohumaal ei ole võimalik talvel mittepõllumajanduslikke tegevusi nii teha, et see ei kahjustaks rohukamarat ?

T. Kraav: kui lumekate on piisav, siis ei tohiks rohukamarat kahjustada. Kuid, kui rallirada kahjustab, siis ei ole see toetusõiguslik.

T. Ehrpais: ettepanek mittepõllumajanduslike tegevuste loetelu kohta. Kuna rasked metsa veoautod sõidavad ka üle põllu ja nüüd, kui see välistatakse, siis põllumehed ei luba üle sõita. Seega lisada loetellu metsamaterjali ladustamine lumeperioodil.

T. Kraav: nõude rikkumine sõltub rohukamara rikkumisest ning küsimuseks on, kui kauaks jäävad palgi koormad põllule, kuna need ei tohi sinna jääda alatiseks. Sellisel juhul läheb nende all olev maa toetusõiguslikust pinnast välja. Näiteks viimasel aastal sai vaid kuu aega sõita, ülejäänud ajal oleks põllukamarat rikutud.

A. Mölder: mis on jäärada?

T. Kraav: kui taimestik selle jää all hukub, siis läheb see toetusõiguslikust pinnast välja. Ka metsameestel on riskid, kui minnakse üle põllu palke viima.

J. Kallas: ettepanek välja jätta ürituste kestus ja sagedus

K. Kreegipuu: kui kestus sisse jääb, kas kehtib kõikide loetelude kohta?

T. Kraav: tabeli alumine osa on piiranguta.

I. Padar: ettepanek lisada metsamaterjali ladustamine lumeperioodil.

Rohestamine

K. Kreegipuu: kuidas taliviljade kontrolli tehakse?

T. Kraav: taotlusel tuleb ära näidata kasvatatav kultuur määratud ajaperioodil, näiteks taotlusel märgitakse sööti jäetud maana ja sinna sügisel külvatakse talivili.

J. Kallas: kuupäevade kehtestamisele tuleks leida alternatiiv, nt piimküpsuse faas.

I. Lemetti: mitmekesistamise kontrolliks asjakohane periood kindlasti jääb, kuid kuupäevade osas võib teha ettepanekuid.

Ökolad

I. Padar: kas traditsioonilise kiviaia mõiste on kehtestatud?

T. Kraav: ei ole, meie ise peame laiuse ja kõrguse kehtestama.

Miks on energiapaju ökoloogilise kasutuseesmärgiga ala sees?

M. Talvik: see on ka praegu lühikese raeringi madalmetsana sees, kuid selle kasvualale on piirangud boniteedi ja maaparanduse osas ja iga 5 aasta järel peab raiet tegema.

K. Vingisaar: mis saab nende aladega mis asuvad käesoleval hetkel põllumaal ent see maa muutub püsirohumaaks, kas need alad jäävad ikkagi põllumajandusmaa hulka?

T. Kraav: põllumaal olevad objektid lähevad arvestuse sisse. Täpsustame, mis saab nendest objektidest kui maa muutub püsirohumaaks.

Kui on kive vaja kasutada, kas siis tohib neid hiljem välja võtta?

T. Kraav: kui kivihunnikud asuvad nõuetele vastavuse alal objektina, siis ei tohi ära võtta.

A. Lotman: kas on plaanis täpsustada üksikute puude (tukad) maha võtmist? Kas küttepuid tohib teha?

T. Kraav: puude rea puhul on tingimus. 3 puud see on ökolala ja nõuetele vastavuse objekt. Ei ole aruteludega jõutud lõpuni, mis see säilitamine tähendab, et kas ikka ka hooldamist. Puude rühma peab saama hooldada.

A. Mölder: kas põllu kraavide kirjeldus on ka olemas? Kui puhtad peavad olema, sügavus, puhverala?

T. Kraav: me küsime KOM-ilt. Aga kui kraavi kõrval on puhverala, siis ei lähe arvesse, kraav peab põllumajandusmaaga piirnema. Kraavi laiust mõõdetakse ühest nõlva servast teiseni. Puhverribad peavad olema selgest eristuvad.

K. Visnapuu: kraavidel on majandustegevuse piirangud 10 m veeseaduse järgi. Kui 10 m puhverala jääb põllu ja kraavi vahele, siis kas siis kraav piirneb põlluga või mitte.

K. Rannik: Veeseaduse järgi on 10 m veekaitsevööndi piirang vaid peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel. Kui eesvool on valgalaga alla 10 km², siis on

majandustegevuse piirang vaid 1 m. Enamik lahtisi maaparanduskraave põldudel on ilma Veeseaduse veekaitsevööndita.

A. Lotman: ettepanekuna võiksid tiigid olla ökoaladena põllumajandusmaal sees. Neid on vähe alles jäänud.

M. Talvik: kuna tiigi pindala määramine osutus keerukas, siis jätsime välja. Samuti kontrollide keerukuse ja mõõtmise tõttu. Raske on määrata tiigi kalda taimestikku.

Lisatoetus noortele põllumajandustootjatele

T. Kraav: selle skeemi juures on otsustuskohad hektarite künnis, kas 25 ha või kuni 39 ha ning eelarve %. Kuna noori alustavaid on vähe, siis oleme hetkel mõelnud tõsta 0,3% eelarvest, kui me tõstame liiga palju, siis jääb raha kasutamata. Otsusust on võimalik ümber vaadata igal aastal.

M. Repinski toetab toetuse rakendamist nii nagu on.

J. Kallas: juriidiliste isikute võimalus toetust saada tekitab nn skeemitamisi.

K. Kreegipuu: oleme teinud ettepanku kehtestada nõuded ka haridusele ja oskustele.

M. Repinski: nõuded haridusele ja oskustele oleksid piiranguks, pigem ei ole see oluline.

L. Verk: ETKL teeb ettepaneku kergitada ha määra 39 hektarini.

Väiketootjate toetuskeem

T. Kraav: siin on otsustuskohaks toetuse summa piir, mis saab olla kuni 1250 eurot igal aastal arvestades ÜPT + rohestamise + noorte skeemi summasid.

A. Lotman: toetus võiks jääda ikka nii nagu on.

T. Kraav: kuigi taotleja on vabastatud rohestamise ja nõuetele vastavuse nõuetest, siis peab väiketootja ikkagi täitma seadusest tulenevaid kohustusi ehkki toetuse saamise tingimustena neid ei arvestata.

L. Lust: Kas PRIA teeb teavitused ühikumäärade kohta kõikidele?

T. Kraav: jah kõikidele tuleb teavitada ühikumäärad, et taotleja saaks otsustada, kas liituda selle skeemiga.

Tootmisega seotud toetused

Piimasektor

A. Mölder: kas see on vajalik toetus, kuna paljud väikesed piimakarjad lõpetavad.

K. Visnapuu: ettepanek, et kui väikesed karjad lõpetavad, siis ettepanek asendada see veiseliha sektoriga. Võib teha ka nii, et toetataks kõiki kuni 100 pealisi karju. Pole vahet, kas toodab piima v liha.

A. Lotman: veis on keskse tähendusega loom, Eesti mõistes on kuni 100 pealine kari tähtis. Kui piima tootmisele teha suurem ühikumäär ja veistele väiksem.

T. Kevvai: samas on ka lambad ja lambakasvatus vajab ka toetust.

M. Repinski: kuna kvoot kaob ja arvestuse kohustus kaob, siis oleks mõistlik, kui see info kogumise süsteem siiski säiliks, et oleks selge, kust, kui palju piima tuleb.

T. Kraav: kui kvoot kaob ära, siis ikkagi kokkuostetud piima osas teavitamise kohustus jääb.

M. Talvik: kui vaadata ka teisi sektoreid, siis lihaveiste andmed on vaid PRIA registris ja seal loomade arv aina kasvab, seega ei ole piisavalt statistikat, et ära tõestada, et lihaveiste sektorile oleks toetust vaja. Samuti lambad.

Aiandussektor

V. Ilves: miks on aiandusele 2 ühikumäära?

M. Talvik: analüüs selle kohta on tehtud FADN andmete järgi, tulude-kulude vahekord ja kulude arvestuse järg tuli välja, et peaks selline vahekord tulema.

L. Lust: kas maasikas läheb köögiviljade hulka?

T. Kraav: jah

I. Padar: vaatame neid ettepanekud üle, kuid Komisjonile peavad meil olema põhjendused.

Capping:

J. Kallas: kui capping on nii nagu praegu kirjas on, siis PRIA saab välja maksed teha alles järgmise aasta juuniks, mitte taotlemise aasta detsembris.

T. Kraav: kui 150 000 euro arvestusse rohestamine ei lähe, siis on meil selliseid ettevõtteid kukil 30, muidugi see arv sõltub ühikumäärast ja ettevõtete põllumajandusmaa suuruselt.

K. Kreegipuu: äkki PRIA hirm on ülepaisutatud, kuna ettevõtted peavad väga täpset arvestust töötajate kohta ning PRIA saab teha vastavaid kontrole selle kohta.

J. Kallas: aga kui on sellised dokumendid, mis on arvamuse põhjal koostatud, siis ei saa midagi tõestada.

I. Padar: kui me kasutame võimalust, et vähendusest selliste tõenduste abil pääseda, siis peavad olema kõik teadlikud, et nad peavad sellist arvestust pidama.

M. Klaassen: saaks äkki koostada tabeli kriteeriumitega, mis on põllumajanduslik töö.

T. Kraav: KOM rakendusaktides on kirjas, mis on põllumajanduslik tulu.

T. Kevvai: see vähenduse summa ei lähe kaduma, vaid II sambasse.

L. Verk: ETKLi nimel teeme ettepaneku ümberjaotava toetuse rakendamiseks ja siis cappingut ei tuleks.

K. Kreegipuu: 2,5% vähendust ei ole iseenesest palju, kuid kui läheb juurde veel teisigi vähendusi, siis on palju. Kui kiiresti oleks võimalik teha selline exceli tabel? Me prooviks seda täita 10 päeva ja siis oleks näha, kui keeruline selle täitmine oleks.

I. Padar: uurime võimalust, et täpsemalt seda defineerida ja arutamine järgmine nädal. Palume esitada oma ettepanekud Põllumajandusministeeriumile 04.juuliks

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivari Padar

Nõukogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Ragni Raiste

Protokollija